

ኤ ኤስ ቤ ኤል ዘፍርዩ ባክተርያ: ንዝሓመመ ዝወሃብ ሓበሬታ

ብሓካይም ምክልኻል ለቡዳ ዝተዳለወ: ንመከላኸሊ ለቡዳ ዝጠቓም ሓበሬታ።

ኤ ኤስ ቤ ኤል እንታይ እዩ?

ኤ ኤስ ቤ ኤል ማለት " Extended Spectrum Beta-Lactamases" ማለት እዩ። እዚአቶም ንጥረ ነገራት (ኤንዛይም) ከይኖም ኣብ መዓንጣ ብዝርከቡ ባክተርያ ክፈርዩ ዝኸኸሉ እዮም። እዞም ንጥረ ነገራት እዚአቶም: ነቶም ከም እኒ ፕንሲሊን ዝአመሰሉ ዝውቑራት ጸረ ተሃዋሲያን: ክሰባብሩ ዝኸኸሉ እዮም። ከም ውጽኢት እዚ: እቶም ብኤ ኤስ ቤ ኤል ዝፈርዩ ባክተርያ: ንኸምዚአቶም ዝአመሰሉ ጸረ-ተሃዋሲያን ይጸወሩ እዮም። ይኹን እምበር: ረኽሲ እንተደኣ ኣሰዒቦም: ብኸልእ ዓይነት ጸረ ተሃዋሲያን ጌርካ ምእላዮም ይከኣል እዩ። ወዲ ሰብ ዘበለ: ኣብ መዓናጥኡ: ንቡር ፍሉራ መዓንጣ እንብሎም ባክተርያ ኣለዎ። እዞም ባክተርያ እዚአቶም: ኣብ ምሕቓቕ መግቢ ኣድልዮቲ: ኣብ ስርዓተ ምክልኻል ድማ ኣገደሰቲ እዮም። ኤ ኤስ ቤ ኤል ዘፍርዩ ባክተርያ: ንኣጸር ወይ ንንውሕ ዝበለ ግዜ: ክፋል ፍሉራ መዓንጣ ክኾኑ ዝኸኸሉ ባክተርያ እዮም።

ምስ ኤ ኤስ ቤ ኤል ዝተሓሳሰር ጠንቂ ሓደጋ ክኸውን ዝኸኸል ኣሎ ዶ?

እቲ ዝዓበየ ጠንቂ ሓደጋ ክኸውን ዝኸኸል: ተጻዋርነት ጸረ ተሃዋሲያን ዘለዎም ባክተርያታት: ነቲ ረኽሲ ንምሕዋይ ዝጠቓም ዝኸኸል: እቲ ቅጥብ ዝኾነ ጸረ ተሃዋሲያን ዘይምርካብ እዩ። መብዝሕትኦም እቶም ኤ ኤስ ቤ ኤል ዘፍርዩ ባክተርያ ዘለዎም ውልቀሰባት: ተሰከምቲ እቲ ባክተርያ እዮም። እዚ ማለት ድማ: ምልክት ሕማም ከየርአዮ: ነቶም ባክተርያ ይሰከምዎም ማለት እዩ። ተሰካሚ ምዃን ማለት: ምሕማም ማለት ኣይኮነን: ስለዚ ድማ ሕክምና ኣየድልዮን። ኤ ኤስ ቤ ኤል ዘፍርዩ ባክተርያ: ካብቶም ካልኣት ዓይነታት ባክተርያ ንላዕሊ: ብብዝሒ ሕማም ኣየሰዕቡን እዮም። ኤ ኤስ ቤ ኤል ዘፍርዩ ባክተርያ: ሕማም ኣብ ዘሰዕቡሉ ግን: መብዝሕትኦ ግዜ: ሰሩዕ ረኽሲ ኣብ ስርዓተ ሸንቲ እዩ። ካልኣት ዓይነታት ረኽሲ'ውን ከጋጥሙ ይኸኸሉዮም። እቲ ፍልልይ እምበኣር: ሓደ ኤ ኤስ ቤ ኤል ዘፍርዩ ባክተርያ ዘለዎ ሰብ: ረኽሲ እንተጌሩሉ: ብኸልእ ዓይነት ጸረ ተሃዋሲያን ክሕከም ኣለዎ ማለት እዩ። እዚ ድማ እንኣንጎል: ኣብ ክንዲ ኣብ ቤትካ ኩንካ መድሃኒት ጥራይ እትወስድ: ኣብ ሆስፒታል ኩንካ ምሕካም-ን ይጠልብ እዩ።

ኤ ኤስ ቤ ኤል ብኸመይ እዩ ዝላባዕ?

ተሰካሚ ኤ ኤስ ቤ ኤል ዘፍርዩ ባክተርያ ንኸትከውን: እቶም ባክተርያ ግድን ብኣፍካ ክኣትዉ ኣለዎም። ሰብ ብፍላይ ንወጻኢ ኣብ ዝጓዓዘሉ: ብፍይ መዓናጡ ባክተርያ እተለኸፈ መግብን ማይን ኣቢሉ ክልከፍ ይኸኸል እዩ። ሽቓቕ ድሕሪ ምብጻሕ: ብዘይተሓጸበ ኣእዳው ብምምጋብ-ውን: እቲ ባክተርያ ከስፋሕፍሕ ይኸኸል። ኣብ መሳሪታታት ሓለዋ ጥዕና ድማ: እቶም ኤ ኤስ ቤ ኤል ዘፍርዩ ባክተርያ: ካብቶም ሕሙማት ናብ ካልኣት: ብቐንዱ ብምትንኻፍ ኣእዳው ክሓልፉ ይኸኸሉ።

ኤ ኤስ ቤ ኤል ምውጋድ ይከኣል ዶ?

እቶም ኤ ኤስ ቤ ኤል ዘፍርዩ ናይ መዓናጡ ባክተርያ: ክፋል ናይቲ ንቡር ኣብ መዓንጣ ዝርከብ ፍሉራ መዓንጣ ስለዝኾነ: ሰብ ንነዊሕ እዋን (ኣዋርሕ ክሳዕ ዓመታት-ውን) ምልክት ከየርአዮ: ክስከምዎ ይኸኸል። ሓደ ሰብ: ንኸንደይ ዝኣከል እዋን ዝኣከል ነዞም ባክተርያ ክስከምዎ ከምዝኸኸል: ምግማቱ ዝከኣል ኣይኮነን። ምስ ግዜ ግን ቀስ ብቐስ የጥፍኡም። ካብ ቀልቀል መርኣያ ዝኸውን ወሲድካ ምርኣይ: መብዝሕትኦ እዋን ኣድላዩ ኣይኮነን።

ክትሓስቡሉ ዘድልዩኩም እንታይ እዩ?

- ጽሬት ኣእዳው ከም ወትሩ ኣገዳሲ እዩ። ሽቓቕ ድሕሪ ምብጻሕ-ም: ምግቢ ቅድሚ ምድላው-ኩምን/ መኣዲ ቅድሚ ምቕራብ-ኩምን: ኣእዳው-ኩም ብማይን ሳሙናን ተሓጸቡ። ፈሳሲ ሳሙና: ወትሩ ተመራጺ እዩ።
- ተሰካሚ ኤ ኤስ ቤ ኤል ዘፍርዩ ባክተርያ ምዃንኩም: ንኹሎም ኣብ ከባቢኹም ንዝርከቡ ምሕባር ኣየድልዩኩምን እዩ።
- ከም ወትሩ: ንቡር ህይወት ክትቅጽሉን ምስ ካልኣት ግዜ ከተሕልፉን ትኸኸሉ ኢኹም። ንቡር ናይ ጾታዊ ርክብ ህይወት-ኩም-ውን ከምዘለዎ ክትቅጽሉ ትኸኸሉ ኢኹም።

- ቁሰሊ፡ ካታተር መኸዓዊ ሸንቲ፡ ወይ ዝኾነ ከፋት እንተለኩም፡ ነቲ ቁሰሊ ክትሸፍኑ፡ ካልእ ክትልውጡ ክለኹም፡ ኣእዳውኩም ክትሕጸቡ ይግባእ። ኣካላትኩም ክትሕጸቡ ክትደልዩ ክለኹም ድማ፡ ኣብ ክንዲ ባስካ መሊእኩም ትሕጸቡ፡ ብላዕሊ ማይ እናፍሰስኩም ክትሕጸቡ ይግባእ።
- ብተመሳሳሊ፡ ተቐማጥ ወይ ዝኾነ ፈሳሲ ዝገብረልኩም እንተኾይኑውን፡ ኣብ ክንዲ ባስካ መሊእኩም ትሕጸቡ ድማ ብላዕሊ ማይ እናፍሰስኩም ኣካላትኩም ክትሕጸቡ ይግባእ።
- ጸረ ተሃዋስያን ክትወስዱ ዘድልዩኩም እንተኾይኑ፡ እቲ ቅኑዕ ጸረ ተሃዋስያን ክትወስዱን ምክትታል እቲ ባክተርያ ክግበርን ኣገዳሲ እዩ። ንድሕነትኩም ክትብሉ እምበኣር ብዛዕባ ህሉው ኩነታትኩም/ ሕሉፍ ዝነበረኩም መልክፍትን ንኣኪምኩም/ ኣኪም ሰኒ ክትሕብሩ ንኣተኩም ኣለና።
- ኣብ ሆስፒታል እንተኣቲኹም፡ መብጣሕቲ ክትገብሩ እንተኾንኩም፡ ወይ ከኣ ኣብ ዕጽው ገዛ እንተለኹም፡ ተሰካሚ ኤ ኤስ ቤ ኤል ዘፍርዩ ባክተርያ ምዃንኩም፡ ንኣኪም ክትነግርዎ ጽቡቕ ሓሳብ እዩ። ብፍላይ ኣብ መሳለጥያታት ሓለዋ ጥዕናን ኣብ ዕጽው መንበርን እንተሊኹም ከኣ፡ ለቡዳ ባክተርያ ንምክልኻል፡ ጽቡቕ ንጽህናን ዝውቑር ጽሬትን ክህሉ ኣገዳሲ እዩ።